Een nieuwe vindplaats van Polyommatus optilete Knoch

door

W. L. BLOM.

9 Augustus 1942 fietste ik rond in het Noorden van Drente, om te trachten een serietje van *Urbicola comma* L. bij elkaar te brengen, daar mijn collectie niet al te rijk voorzien was van deze soort. Het was een onweersachtige dag ; regenbuien wisselden af met tusschenpoozen van droog weer, waarbij de zon nu en dan door de wolken brak.

In een boschlaantje, in de omgeving van Norg, werd mijn aandacht getrokken door een paar blauwtjes, die rustten op de zonnige bovenzijde van een eikeblad, op de wijze, die we zoo goed kennen van *Zephyrus quercus* L.

Op een afstand, met toegeklapte vleugels, leek de soort merkwaardig veel op *Plebejus argus* L., maar verschillende bijzonderheden troffen me en wekten mijn argwaan op. Daar was in de eerste plaats de plek, waar ik de dieren aantrof — niet op de heide, maar op een kleine, open plek, midden in de bosschen — en dan de opvallende manier van rusten !

Ik besloot dan ook onmiddellijk toe te slaan en toen de twee exemplaren, via het net, in de vangflesch beland waren, zag ik, hoewel ze afgevlogen waren, dat ze tot een blauwtjessoort moesten behooren, die ik nog nooit gevangen had. Ik kon dien dag geen andere exemplaren van deze soort meer ontdekken, zoodat ik me voorloopig met deze twee tevreden moest stellen. Determinatie der vlinders thuis leerde me, dat ik een zeer goede vangst had gedaan, daar ze bleken te behooren tot een van onze zeldzaamste blauwtjes : *Polyommatus optilete* Knoch.

De week daarop ving ik, op dezelfde plek, nog een afgevlogen ♀. Hoewel ik probeerde het in een ruime doos levend mee naar huis te nemen, om te trachten eieren te verkrijgen, had ik hiermee geen succes ; thuisgekomen bleek het diertje reeds dood te zijn. Later zou ik leeren, dat Augustus in den regel niet de geschikte maand is voor *optilete*. Alleen het koude, late voorjaar van 1942 was oorzaak, dat toen nog een enkel exemplaar in deze maand rondvloog.

Ik berichtte mijn goede vangst aan de heeren Roepke en Lempke, die er begrijpelijkerwijze enthousiast over waren en er bij mij op aandrongen, de soort het volgende jaar extra in het oog te houden, ten einde te kunnen vaststellen, of we hier met een nieuwe vindplaats te doen hadden, waar zij geregeld voorkwam. Dat was eigenlijk een overbodige aansporing, want ieder Lepido-

pteroloog zal begrijpen, met hoeveel spanning ik het volgende seizoen tegemoet zag.

In 1943 was ik dan ook al tijdig op de *optilete*-jacht en na een paar vergeefsche tochten, toen ik blijkbaar nog te vroeg was, maakte ik mijn eerste exemplaar buit — een prachtig, gaaf ♂ op 1 Juli. Ik hield me echter angstvallig aan de vindplaats, die ik het jaar tevoren ontdekt had, waarschijnlijk wel de voornaamste oorzaak, dat ook in '43 de oogst niet heel groot was. Toch kon ik op verschillende tochten in den loop van de maand Juli totaal 9 exemplaren bemachtigen, ♂ ♂ zoowel als ♀ ♀.

In 1944 waagde ik mij wat verder van de eerste vangplaats, ontdekte er nieuwe plekken bij en kon — ook weer uitsluitend in de maand Juli — een serie van ± 30 exemplaren bij elkaar brengen.

In den zomer van 1945 breidde ik mijn waarnemingsgebied tot de heele omgeving uit en bemerkte toen, dat de vlinders overal in den omtrek van mijn oorspronkelijke vindplaats voorkwamen, doch na eind Juli vond ik ook nu geen enkel exemplaar meer.

Polyommatus optilete is sterk gebonden aan lichte plaatsen of hellingen, die begroeid zijn met boschbes. Ze verlaten deze plekken nauwelijks, doch zoeken hoogstens het struikgewas langs de randen en te midden van de Vaccinium op, om daar op de bladeren te rusten. Bovendien reageeren de vlinders zeer sterk op het al of niet schijnen van de zon. Uren lang heb ik op een bewolkte dag rondgedwaald, zonder een enkel exemplaar te zien, maar nauwelijks brak dan de zon door, of de blauwtjes dansten boven de boschbessen of zaten te pronken op de bladeren.

In 1944 nam ik waar, dat een ♀ bezig was met leggen op de roode boschbes (Vaccinium Vitis-idaea L.). Het eitje bleek precies in de oksel van het bovenste blaadje vastgekleefd te zijn. Ik bracht het begin Augustus naar het Laboratorium voor Entomologie te Wageningen. Helaas kon door de spoedig daarop volgende evacuatie de ontwikkeling niet bestudeerd worden. Bij de terugkeer in Wageningen in Mei 1945 werd alleen de leege eischaal teruggevonden.

Het biotoop, waarin ik de vlinders aantrof, was geen moerassige heide, doch hooggelegen, droog bosch, terwijl de voedselplant in elk geval de roode boschbes (Vaccinium Vitis-idaea L.) is. Of ook op de blauwe (Vacc. Myrtillus L.) eieren gelegd worden, heb ik nog niet kunnen vaststellen. Wel werden deze planten ook door de vlinders bezocht, maar ze hebben toch een duidelijke voorkeur voor de roode.

Variabiliteit.

Het door mij verzamelde materiaal bevatte verschillende afwijkende vormen, nog onbeschreven, die stellig de vermelding waard zijn. Het zijn :

1. f. ♂ *nigromaculata* nov. ; op de bovenzijde der achtervleugels, langs den achterrand, vanaf den anaalhoek, enkele zwarte vlekjes ;

2. f. *crassipuncta* nov. ; alle vlekken aan de onderzijde der vleugels duidelijk vergroot ;
3. f. *parvipuncta* nov. ; alle vlekken aan de onderzijde der vleugels verkleind ;
4. f. *virgularia* nov. ; op de onderzijde der voorvleugels is de onderste submarginale vlek buitenwaarts uitgerekt in de vorm van een komma en met de randvlek verbonden ;
5. f. *cordata* nov. ; de middencelvlekken aan de onderzijde der 4 vleugels niet rond, maar hartvormig ;
6. f. *inornata* nov. ; de randvlekken aan de onderzijde der achtervleugels missen de prachtige, paarsblauwe bestuiving volkomen.

Alle exemplaren zijn afkomstig van Norg.

Groningen, 15 Mei 1946.
